№ 12
ოთხშაბათი, 16 იანვარი 1902 წ.

1877–1902

№ 12
ოთხშაბათი, 16 იანვარი 1902 წ.

საქართველოს სახელმწიფო ბიბლიოთეკა

ფასი განცხადებისა:

თვე	მან.	კ.	თვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალე ნომერი—ხუთი შაური.

„ივერიის“ წლიური № 227.

ივერია

რედაქცია
ნიკოლოზოვის ქუჩა, 21.
ტელეფონი.
გაზეთის გამოსაწერად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერაკითხვაში.
საზოგადოების განცხადებანი.
ჭყვეტილებანი ფასი განცხადებისა.
ჭყვეტილებანი ერთხელ გადაწერილ 10 კაპ.
მეორეხელად—5 კაპ.

ივერიის ხელმოწერის ფასები „ტელეფონით“ № 838

„ივერია“

გამოდის 1902 წელს

(დაარსებისდგან მე-25 წელიწადია)

ГАДЕЛОБУЛИС ФОРМАТИСА

ИВЕРИА ГАМОЦЕМАДЕБА, РОГОРЦ ЕЖЕНАДЕ

თან-და-თანობითობა ზრუდე მეთხუთეული მოთხოვნილებისამე და იმ გარემოებამ, რომ ბევრი ფიქრები გაზეთისა ნებას არ გვაძლევდა სჯეროს საგნებისა და საზოგადო საკითხებისა ვრცელ, ყურადღებით დამუშავებით ხოლმე,—გვიძლევდა გადაცდომებისა გაზეთი და გადაგვიწყვეტია ახლანდელის ზომისა. ჩვენს გაზეთს ამ რიგად მოეცა ნახევარი იმისა, რაც აქამდე იყო.

ФАСИ ГАЗЕТИСА ИСЕВ ТУМЦАНА.

ფასის გარდახდა წელიწადიდგან შეიძლება: ნ 3ან. ახლავე, ნ 3ან. მთისის განსულს.

გაზეთის დასაბარებლად უნდა მიმმართონ:

ტფილისში—„ივერიის“ რედაქციას (ნიკოლოზ. ქუჩა, № 21).

ქ. ჯ. წერაკითხვის გამგეურს. სახლიდგ. წიგნის მაღაზიას (სასახლის ქ., თავდა-ზხნაურობ. ქ.ბა.)

ქუთაისში—ბეჭდვიშვილის წიგნის მაღაზიას

ბაქოში—ხიდიდგელის წიგნის მაღაზიას (ნავთლობ. ქ. ქალასნაის ქარხნების პირ-და-პირ).

ტელეფონი № 227.

საფოსტო ადრესი: ТИФЛИСЪ. Редакція „Иверія“.

ქართული თეატრი

ხუთშაბათს, 17 იანვარს, 1902 წ.

ამ. ს. ს. ს

сіяли ідеями христіанства, обновляли общество. Христіанство было основою Запада, христіанскими идеями жили передовые люди, выдающіеся христіанскіе дѣятели. Какъ же случилось, что христіанство, которое было такою силою, которое такъ много сдѣлало для человѣчества, теперь, повидимому, находится въ упадкѣ?

ქართველი გრაფი დადიანი; ბევრს, ვისაც არ მოვკითხავთ, გაბედნიერდა. ბევრს, ვისაც ვერ ვნახეთ, ვერ დავლაპარაკეთ, ვერ გავიცანით, ვერ გავიგეთ, ვერ გავიხარეთ, ვერ გავიხარეთ, ვერ გავიხარ

ირლანდიელებისა. ლორდთა პალატა 589 წევრისაგან შედგება. ამათგან 4 პრინცია, 2 მთავარეპისკოპოსი, 22 ჩოროკი, 22 მთავარეპისკოპოსი, 22 ეპისკოპოსი და 319 პარონი.

სპენსერ-უორპიენის ოჯი. პირთა კაპიტანს, რომელიც ამას წინად ევროპაში მოსული ამერიკელ-ინდოეთელ ერთის ჯარის სარდლად დანიშნეს, რომ ეხლა ინდოეთში დაბრუნდეს, რომ ადგილობრივ ჯარი ბრძოლის გარშემო ეწარდვნათ. ჯარის-კაცნი, რომ ყოველთვის ერიდებოდნენ, იარაღსა და თოფზედაც ხელს ადვილად ხვდებიან. ბრძოლის ველზედ მაინც ჰკრთნენ! ხოლმე. ბრძოლის ველზედ 30,000-ია. ბლომადა აქვთ თოფ-იარაღი, ქვემეხი, სტრასთი და ტანასამოსი. ზარბაზნებიც ვეღარა: ეს ზარბაზნები ინგლისელებს ჩაუბარებიათ. ყველას სწყინს, რომ ჩვენ გავიმარჯვებთო“.

— ინგლისელნი უწინდელებრ ცუდად ექცევიან ბურთა დედაკაცებსა და ბავშვებს. პატიონი კი, რომელსაც ტყვე ბავშვებისა და დედაკაცების პატრონობა ევალებოდა, ის ცდილობდა დიდ ბეჭედებსა და ბეჭედ-ბეჭედ ბეჭედებსა ითხოვდა. მათ არა აქვთ თურმე არც ტანისამოსი და არც საბნები-საბნები.

საფარანეთი. ნაციონალისტებს, რომელთაც ვალდებულებასა ჰკისრებენ ქალაქ ფორთოზის, დემოსტრაციის გამართვა განეწყობისათვის ვალდებულებაზედ „ბანდე ნაციონალისტი“. სწერენ გაზეთებში, „ვიდრე ირის ფიანანზეზი, რომლის წინაც შეიარხინ ირის უფლებანი. „იფერიის“ ფურცლებზე დაბეჭდილი. რატომ ვერ ეხებიან? ამიტომ, რომ მას არ შეუძლიან ხმის გამეტყენება ვერც ერთის მხრისაკენ, არამედ ცოტათაები შეცდომებსაც-ეი.

ეიდე, ჩემი მამაცი მოკამათე ტატუანი ყველაფერში, რაშიაც კი მას ვამტყუნებდი, და ამას სრული სიცხადით ღაღადებენ ძველნი და ახალნი დოკუმენტები „წერა-კითხვის სახლად-ობისა“. ამის შემდეგ მას ან ბოდიში უნდა მოიხადოს, ან დაწუმებულიყო მაინც. მაგრამ პირველივეთვისავე საპირო იყო კეთილშობილი ტატუანისათვის საპირო იყო კეთილშობილი სირცხვილულობა, ანუ ერთის ან თვისების გამოხატვა არ მოინდომა ჩვენს ლიდმა პოკამთენ. სამაგიეროდ დაბერებიდან თვის დაწერეთ ან ახსნა თავისი ჩვეულებრივი ხერხი—სულგრძლიანი ინსინუაციები, („рыцыо въ пухъ“), ტატასანი და სიცრუე, რომლითაც სწორს მკითხველს თვალები აუხსნა. მაგრამ მან ამ უკვდავისი ხერხით საბრალებულო სიას მოეცადა ახალი მუხლი, რომელიც მისს საქციელს ეკადრა უფრო ამხანაგს. იგი წარაწყვეტილად ცხვარსას ეძიებოდა ქართულს ანდაზასა: „მტერსაც ტყეულის ცრემლი სდიეო“, ანდა „მტერსაც ტყეულის ცრემლი სდიეო“, ანდა ზანსი, რომელიც სწორედ ისეთსა ჰგავს, როგორც ანდაზა, ჩემო ბატონო.

ბოლო ყველაზე უარესი ის გახლავთ, რომ ბ-ნი გოთუა შორს უფრო უფროს მასწავლებელს კაკვიის სკოლისას, რომელსაც ა-ბრალებს, ვითომც მას ჩემთვის მოეწყობინოს ცნობები შესახებ კაკვიის სკოლის ხდა-ობა ნაკლისა, გამოაქვეთოს ცნობილი ინციდენტი «წერა-კითხვის სახოგადოებაში“ წილ-ურებზე და მონაწილეებად მიეღოთ ამ ურ ერებზე და მონაწილეებად მიეღოთ ამ ურ ერებზე და მონაწილეებად მიეღოთ ამ ინციდენტში გამოთქმული კამათის ტონი-ბი დაბრალება პოკლებული ყოველს სიმართლეს და შედეგს წინდაპა და ხალას ცილ-წამებასა. ეს მასწავლებელი არც ერთი სტრიქონით, არც ერთი სიტყვით არ გარეუ-ია ინციდენტის გამოწვევები, კამათის ატ-ხასა და გაცოფებებში, არც ერთი ცნობა არ მოუცია ჩემთვის როგორც ინციდენტების, ისე მის შედეგ, მთელს ჯარისკაცს წლის განმავლობაში, არც ერთი ნაკლი სკოლისა არ დაუსახელებია. და ეს სრულიად და საეჭვიდან უბრალოა ამ დაწერებში.

თუ თქვენ, ბ-ნო პარონ, გარდა უშველებელი სამოდელიო წერილებისა, ცერქნი წერილებისაც უხდად უგზავნიდით ჯ და უგზავნით გამგეობის წევრებსა, რათა იგინი თქვენსკენ გადაბირონ, ეს იმას ნიშნავს, რომ ამ ხერხს ხმარობდა ტატუანი უფროსი მასწავლებელი ზ ხსენის ხასიათისა! რომ თქვენ ღა ის ხსენებული ხასიათზე ეწყობართო, ამის გამოსარკვევად საკმარისია შედარებით თქვენი საკმაოდ წერილები, მერე და დენით სიტყვა, და მისი წერილი, დაბეჭდილი „ცნობის ფურცელში“, რომლის მზეიდონიმში და დალაგებული მსჯელობანი, იმპერატორის კილის, ზნეობილობანაში პოპულარიტეტი მეთ-ზნეულების ფიქრისა და ფიქრისა ქალისა, და ან რა დასაშვილა, როდესაც სკოლის ნაკლის გაზრახება გამოსაჩენად წერილისათვის მასწავლებელის მხრივ არავითარის სათაკილის სიტყვის არ შედგენს, პირიქით, ეს მისი მოვალეობაა ანაზ. ან რა საჭირო იყო მასწავლებლის მონაწილეობა, როდესაც „წერა-კითხვის სახოგადოების“ დოკუმენტები საკმაოდ ამართლებენ ყველა იმ ნაკლს სკოლისას, რომელიც მე იძულებული ვიყავი გამომეტყვებინა.

დიდე, ბ-ნო პარონ, თქვენ ეხ დასახელები ვერც ერთ სიტყვას, ჩემგან ნათქვამს, რომელსაც წერილობითი სახეთი არ ჰქონდეს სადეველად და რომლისათვის ცოტაოდენად მაინც საჭირო ყოფილიყო უფროსი მასწავლებლის დამხმარება. ამას ისიც დაუმტკიცებს, რომ თუ მას მონაწილეებად მიეღო ამ საქმეში, დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, რომ თქვენი პასიები ბეერად ისტებად და ისპრალები სიი ორკულ და სამკურ უფრო ღონე გამოგიღოდა.

ერთი სიტყვით, უფროსს მასწავლებელს ამ შემთხვევაში პატივი წილად სამწუხაროდ ბედ უღალატებიათ ლოპაქინს, რომელიც უნებლიეთად მოამყო ორ წყობაგებულ აქლემს შორის და ორი სიმწარე გამოსცადა.

ერა სწავების ცილს უფროსს მასწავლებელის ბ-ნი გოთუა? ალბად იმისთვის, რომ იგი თავიდან მოიშოროს და მის ადგილზე გამოწყოს რომელიმე ყურ-პოპრილი ეკი, რომელიც ხმა-ამოუღებელი ასარულებს ყოველს მის სურვილს, თვით უკანონისაც, როგორც ასარულა უხეროსი განყოფილების მასწავლებელმა მის განკარაულება შესახებ რუსულის ენის დაწყებისა სამოსწყო წლის დამდეგიდგან, მაშინ, როდესაც „წერა-კითხვის სახოგადოების“ სხვა სკოლებში, თანახმად ავთილარების გეგმისა, ამ ენის სწავლება ათვისება ანაკრიდან.

დიაღ, უფროსს მასწავლებელს ერთი დიდი ნაკლულეველება აქვს: იგი ყურ მოჭრილ ყმად სრულებით არ ვარგა, თუმცა კანონების მორჩილებას ღირსეულად იცავდა და იცავს. ვიდრე არსაოდეს არ უნდა დაივიწყოთ, რომ ყურ-მოჭრილი ყმიან და უნიჭოა ტყუპნი ბრიან, სინოსმები გახლავან, და ბ-ნმა გოთუამ უნდა კარგად მოიგიქროს, რა მომავალს უმზადებს კაკვიის სკოლას, როდესაც ყოველ ტრიფლებას იჩენს ყურ-მოჭრილის უმთხილაში.

ბოლოს უნდა ვთქვა ჩემს მოკამთეს ფრიად სამწუხაროა ამბავი. მის სკოლაში იქნებ და იმის დამკვიდებისა იქნეთ, რომ ბ-ნი ჯოჩაძე, სარეზიდენტო გიმნაზიული კაკვიის სკოლაში, მასკენ აწყარად გადახრის სასწორისა, როგორც წერი «ცნობის ფურცელის“ რედაქციისა, არა მარილებები. როგორც ჩვენ ნაძველად წვიტყვეთ, ბ-ნი ჯოჩიძისი არაშე თუ დარწმუნებული ცემა-ტყეპის შემთხვევაში პირველს განკურილებაში, რაშიაც გულწრფელად გამიბედავთ თვით მასწავლებელი ამ განყოფილებისა, არამედ სახოგადო მდგომარეობა სკოლისა იმ გვარი აღმოჩენილი ნაკლის, რომელიც დაუნახავს თვით-გამგეკრებისა ადგილად და გაუქმებია იმ ჩინოვნიკურის, ბიუროკრატიული მართვისა, რომელიც გამეფდ კაკვიის სკოლაში უკუნთით გარეშემოებია წყალობით და რომელიც ზელს უშლიდა მისს შეიდობიანობასა, ნორმალურის მსვლელობასა და სამეცნიერო წარმატებასა. ამაგე პზრისად დიდი უმნიკეთესობა კაკვიელის ქართველობისა, მეტადრე დამოუკიდებელნი პირნი, და ის ძლიერია ეს მოძრაობა, სანამ ეტიდგან, რომ თვითონ თქვენ, ბ-ნო პარონ, მოიხრე გამხრობარი ორ-ეულობისა, როგორც ამის ალბადენი თქვენს უკანასკნელს წერილში.

მეც მდი არაფერი მინდოდა. თვით-გამგებლობა სკოლისა, აქტიური, სახოგადოებრივი კანტროლით დაცემგნებული, და ყოველთვის მომანწილე ქვა-ეუთხედად მისი ნორმალური ზრდისა და სანატრელის აყვავებისა, ეს პედაგოგიური პრინციპს და მასწავლებელთა უფროსებს მე ვიცადეთ მოცან, ვესარჩლებოდი ყოველდან: მაგრეში, კაკვიის სწავლეში, სოფლებსა და ქალქებში. ამის უტყუარი მოწამენი არიან პროტოკოლები «წერა-კითხვის სახოგადოებისა“, სადაცაც მე მოგიყვან სატყვა-სიტყვით ჩემს განსაკუთრებულ წერილობითს აზრებს ამ საკითხს შე-ახებ ჩემს პასუხში თქვენს მეორე და უკანასკნელს წერილზე, რომელიც მოგეთხოვეთ «ცნობის ფურცლის“ სეტტებზე. თქვენ იმედი, ბ-ნო პარონ, რომ ეს გაზეთი ჩემს პასუხს არ დაბეჭდავს, ეგრ გამართლება, რადგანაც, თუ რგოლკიან ნებით არ დაბეჭდა პასუხი, ეგრე ბოროტ დაგაბეჭდნენ, კანონის მოთხოვნილების ძალით.

რაც შეეხება თქვენ მიერ უსამართლოდ თავდაწუნებულს უფროსს მასწავლებელს, იგი ჩემს გამოსარჩლებაში არც წინად სჭირობდა და არც ახლა საჭიროებს, რადგანაც მას ისეთი ხანგრძლივი და სამაგალითო სამსახური მოუქცევს არა მარტო ადგილობრივის ქრთველების წინაშე, არამედ მთელის ჩვენი ქვეყნის წინაშე, რომ მისი დაცვასაც ზედმეიად ზედოც განხორციელებულს უსამართლობას და ზედიერობას. ბეერით უფრო ღირსეული იქნება გამოტქმული, რომ იგი ამ ვიდ გამოჩენით ძლიერია თავისს სპეციალურს საქმეში, ეიდე თქვენ, ბ-ნო პარონ, და მე, თქვენ უმორჩილესი მოსამსახურე.

ალაპ გოგებაშვილი.

დეპეშა

12 იანვარი.

ლეტერბურგი. პეტერბურგში დაბრუნდენ იმ ექსპედიციის მონაწილენი, მრომელიც სამეცნიერო საგანგაშო საზოგადოების გაგზავნეს შვაბი-ეპატენის ეოზოლის უფროსობით შუაგულ ახიის გამოსაკვლევად. ექსპედიციამ 200 უფრო მეტი კოლექცია ჩამოიტანა.

რაათა სამხედრო-სამეურნეო აკადემიის ტტედნტებმა დაიწყონ ლექციები გაიცნონ ადგილობრივი ცხოვრების სამსახური და ეკონომიური ურთიერთობანი, მათი საბჭოები